

[Johs. Christiansen.]

at så er det offentlige heller ikke berettiget til at eksaminere vedkommende om hans stilling i et så stort og krævende spørgsmål, som det, der er tale om her. Jeg ved ikke, om det er passeret, og det ved ministeren muligvis heller ikke, men jeg vil bede ministeren om at foranledige, at det undersøges, og der er jo altid den udvej at gå for ministeren, at han på den givne foranledning kunne tilskrive sessionslederne, udskrivningscheferne, at den slags ting ikke er i overensstemmelse med, skal vi sige det nødvendige.

Jeg beklager meget, at der ikke blev tid til i fjor at behandle det forslag, som vi da stillede. Det behandler, som man her vil se, en række problemer, som der ville have været mange grunde til at få behandlet grundigt. Nu kunne jeg i det udvalg, som jeg går ud fra vil blive nedsat, stille ændringsforslag i overensstemmelse med mit partis forslag af den 4. maj i fjor. Det er imidlertid et spørgsmål, om det ikke vil være mere formålstjenligt at gå en anden vej. Jeg har med stor interesse hørt på de foregående ærede ordførere, der har udtalt megen interesse for at få det spørgsmål, vi her beskæftiger os med, grundigt undersøgt. Jeg har også bemærket mig det tilfald, som den højtærede minister har givet om, at alt skal blive grundigt undersøgt i det embedsmandsudvalg, som undersøger spørgsmålet om værnepligtsloven. Jeg nærer nogen tro til, at man ved en indgående drøftelse af alle de problemer, der hører ind under civilarbejdsloven, vil have gode muligheder for at finde frem til en ordening, som alle parter kunne være tilfreds med. Man ville i så fald få løst en sag, der, hvordan man en end ser på den, giver anledning til adskillig utilfredshed og også megen uro i ikke helt ubetydelige og på ingen måde de ringeste dele af vort folk.

Ud fra disse betragtninger vil jeg gerne opfordre den højtærede indenrigsminister til snarest belejligt at nedsætte en lille, hurtigt arbejdende kommission til nærmere undersøgelse og overvejelse af de spørgsmål, der nu engang knytter sig til den lov, vi beskæftiger os med. Det er udmærket, at værnepligtsloven nu underkastes en vidtgående undersøgelse og overvejelse i et embedsmandsudvalg, men værnepligtsloven er jo ikke identisk med den lov, vi behandler her. Denne lov indeholder for sig en række problemer, som tidligere ærede ordførere har gjort opmærksom på, som jeg har gjort opmærksom på, og som jeg tror det ville være gavnligt at få behandlet på så bredt et grundlag og på så grundig en måde, som det

på nogen måde er muligt. Jeg vil derfor være meget interesseret i, om ministeren kunne tiltræde det forslag, jeg her foresætter.

Kjeldgaard Iversen: Da man i sin tid indsatte § 88 i vor grundlov, mente man, at dette var et fremskridt i demokratisk retning, idet man slog fast, at der ikke var nogen stand eller noget særligt lag i folket, der var privilegeret og fri for forpligtelser. Dengang blev fremskridtet dog betvivlet fra forskellige sider, hvor man frarådede almindelig værnepligt. Man får jo heller ikke større retfærdighed ved at forurette flere.

Med baggrund i § 88 i grundloven har vi i dag almindelig værnepligt i Danmark, men der er sket en udvikling i de sidste 100 år, som jeg mener burde føre til, at man tog disse betragtninger op til revision. For 100 år siden var krig ikke det samme som i dag. For 100 år siden var krigen, om jeg så må sige, mere romantisk, mere en kamp mellem soldater, end den er i øjeblikket. I dag er vi alle klar over, at en krig ikke blot vedrører soldaterne, men i lige så høj grad, og i visse tilfælde i endnu højere grad, den civile befolkning. Krigen har fået en ganske anden karakter, og det er gået op for en meget stor del af befolkningen, at krig er en forbrydelse mod menneskeheden.

Der er derfor sket det, at adskillige mennesker har taget konsekvensen deraf og sagt, at de ikke vil medvirke til deltagelse i krig eller forberedelse dertil. Følgelig har mennesker forskellige steder nægtet at deltage i krigsforberedelser og at deltage i krigens håndværk. Det skete allerede under den første verdenskrig, og man så da det særsyn, at man selv i demokratiske lande fulgte disse mennesker og straffede dem meget hårdt. Efter krigen, ja her i Danmark allerede under krigen, fremkom der fra humanistisk side den tankegang, at når det stred mod menneskers samvittighed at deltage i krigsforberedelser og krig, måtte man fritage dem derfor; det var et for voldsomt overgreb mod de enkelte individer at fastholde kravet om deltagelse i det, de forstod ved mord.

Man gennemførte derfor både her og i andre lande de såkaldte militærnægterlove, men det ejendommelige er, at når man anerkender den almindelige værnepligt, men af humanistiske grunde og ud fra menneskelige hensyn laver militærnægterlove, føres man ud i andre urimeligheder. Debatten i dag viser, hvor vanskeligt det hele problem er blevet ved, at man som grundlag har den almindelige værnepligt, men overfører visse